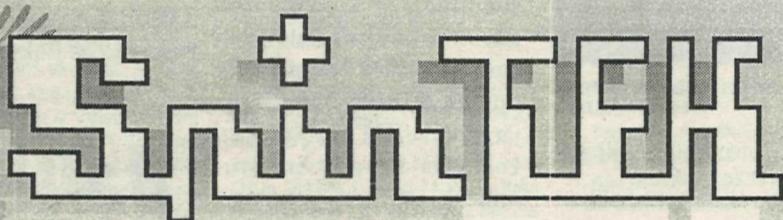

ORIENTEERUJA

Nr. 6(11)

11. oktoober 1995

AS Spin TEK on arvutustehnika ja tarkvaraga tegelev 15 aastase töökogemusega firma.

1995 aasta septembrist tegutseb Kohtla-Järvel tütarfirma Spin VIRU

Spin TEK-i tegevuse põhisuunad:

- arvutustehnika ja lisaseadmete müük, remont ja hooldus
- arvutivõrkude projekteerimine, väljaehitamine ja hooldus
- arvutialane koolitus ja konsultatsioonid
- spordivõistluste teenindamine

Spin TEK pakub:

- arvutite moderniseerimist
- arvutite ja nende osade müüki
- arvutarvikute müüki
- hooldepingute sõlmimist pidevaks arvutite ja lisaseadmete hoolduseks
- fakside testi, remonti ja hooldust

INFO:

AS Spin TEK

Regati pst. 1, korpus 5P, ruum 117a • TALLINN 0019

Tel. (22) 237 710 • Faks (22) 238 832

AS Spin VIRU

Tervise 3 • KOHTLA-JÄRVE 2020

Tel. (233) 331 35 • Faks (233) 330 58

EOL volikogus

8. sept. 1995

1. Kinnitatai EOLi volinikud ja inspektorid 1996.a. võistlus-

teks

Talvised Eesti MVd

Kalle Luuk

Eesti MV lühirada ja öine

Olavi Kärner

Eesti MV pikk rada

Arne Kivistik

Suunto Games

Rain Lahtmets

4EST

Avo Veermäe

2. Eesti talvekoondise treener-ajaja jaks valiti Mati Ojandu.

3. Hoolimata Hiiumaa OK protestist Eesti 1995.a. suvekoondise katsevõistluste vastu otsustati katsevõistluste tulemusi mitte tühistada. Ajaleht "Orienteeruja" vabandab Hiiumaa OK ees.

4. 1. septembriks on EOLis 31 ümberregistreeritud klubid.

5. Soovitati

* juhtida klubides noorte tähelepanu rinnanumbri korralikule kinnitamisele; stardikohtunik peaks laskma ebakorrektusel kõrvallada;

* hakata Eestis kasutama nn. vaikset starti, et võistleja saaks paremini keskenduda;

* teha HD8 jaoks nöörirada, HD10 jaoks tugirada.

KONKURSS

1997. ja 1998. aasta võistluste korraldamiseks

EOL ootab taotlusi 1997. ja 1998. a. toimuvate võistluste korraldamiseks. Võistlused on järgmised:

1. Eesti MV suundsuusatamises - lühirada, tavarada ja teade; paketina või kahes osas: lühirada + lahtine võistlus; tavarada + teade.

2. Eesti MV - lühirada ja öine tavarada. Lühiraja kavandamisel on soovitav ette näha võimalust kvalifikatsioonivõistluste korraldamiseks klassis H21 (samal päeval).

3. Eesti MV - tavarada ja teade. Võib osutuda vajalikuks pidada ka tavarajal kvalifikatsioonivõistlused

4. Eesti MV - pikk rada.

5. 4EST - 4-päevajooks, viimasel päeval viitstart.

6. Suunto Games in Estonia - tavarada, lühendatud rada.

Taotluses näidata peakorraldaja, kaardistaja(d), võistlus-maastike asend ja võimalik võistluskeskuse asukoht.

Võistlused on isemajandavad. EOL tagab Eesti meistrivõistluste medalid ja diplomid ning võib rahaliselt toetada suundsuusatamise meistrivõistlusi.

Taotlused saata EOLi kontorisse kuni 15. novembrini 1995. 1997.a. korraldajad kinnitatakse detsembrikuu volikogus.

NB!

Orienteeruja-lehe tellimine
1996. aastaks on alanud

Orienteerumiskilomeeter

René Ottesson Jäneda pargis 1-km-võistlustel. Sel ajal oli maailmarekord veel tema nimel.

Orienteerumine otsib praegu teid, kuidas äratada suuremat publikuhuvi ja päaseda ajakirjanduse ning eriti televisiooni huviõrbiit. Arvestades sponsorite vajadusi on pääs telepilti orienteerujate üks püüdlusi kogu maailmas. Selleks on orienteerujad tulnud metsast linnatänavatele ja parkidesse. Mitmes Põhjala riigis on populaarseks saanud pargi-

võistlused 3-4 km rajal ning nn. 1-km-orienteerumine. Kui esimene on väga kiire lühirajavõistlus, siis teine erineb tavapärasest orienteerumisvõistlusest.

Orienteerumises mõõdetakse rajapikkust reeglina linulennult. Erinevalt sellest mõõdetakse 1-km-orienteerumises optimaalse liikumistee pikkus ja see on alati täpselt 1000 m. Põhjendus on

lihtne: tavoline spordisõber, kes orienteerumisest eriti midagi ei tea, saab parema ettekujutuse sellest, kui kiiresti orienteerujad tegelikult jooksevad ning selle juures veel ka KPd läbivad.

Täpne rajapikkus võimaldab fikseerida rekordid. Tänaseks päevaks on maailmarekord sellel alal 2.53, jooksis selle 1995.a.

Foto: Malle Viilmaa

MM tavaraja pronks Carsten Jørgensen.

Eesti esimene ametlik 1-km-orienteerumine toimus 22. juuli õhtul Jänedal vahetult enne 4EST mitmekävajoksu autasustamist. Ümbes 250 pealtvaatajaga võistlusel olid korraldajad kutsunud 10 meest. Võitis suurfavorit René Ottesson (OK Lehola) ajaga 2.54, Mati Tiit (OK Ilves) kaotas 5 sek ja Erik Aibast (Sauve Tamme) 15 sek. Rahvale pakkus elevust Kaido Nurja (OK Lehola), kes satust rajameistri poolt planeeritud "lõksu" - ta jooksis parditükide vahel kinni ja oli sunnitud konkurentsis püsimiseks ujuma üle 10 m laiuse tiigikaela. Korraldjatele tundus, et üritus õnnestus ja järgmisel 4ESTil on kindlasti kavas ka 1-km-orienteerumine.

Orienteerumise huvides on vajalik, et pargivõistlusi toimuks rohkem. Miks mitte lisada neid kohalike traditsiooniliste vabaõhüürituste programmi ja kutsuda kohale meie või/ ja välismaa tipporienteerujad. See oleks üks võimalus saada orienteerumisse uusi harrastajaid aga ka sponsoreid.

LEHO HALDNA

1996. aastaks planeeritakse rahvusvahelist pargivõistluse sarja

Pärast tänava Laxås (Rootsi) peetud pargivõistlust (M 3,7 km 17 KP, N 3,1 km 15 KP) teatasid Ola Gustavsson (Rootsi) ja Erik Unaas (Norra), et neil on plaanis kor-

raldada alates järgmisenast pargivõistluse karika-sari eliitvõistlajatele.

Oodatakse TV ülekannet ja loodetakse lülitumist arvutil

baseeruva Skandinaavia kihlveosüsteemi.

Plaanis on teha 3 ringi: 3. mail 1996 Laxås (vahetult enne Tiomilat), 6. juunil Vasas (Jukola) ja oktoo-

brikuus Grimstadis (Euromeeting). Kõik etapid on nimme kavandatud enne suuri võistlusi.

Ajakirjast
Orienteering World.

Annichen Kringstad

80ndate aastate supertäht, 6-kordne maailmameister Annichen Kringstad on nüüd Faluni suusamängude korralduskomitee esimees. Annichen on praegu 35-aastane ja töötab piimatoodete firmas Milko. Faluni suusamängude korralduskomiteesse sattus ta Milko esindajana. Seal tehti talle ettepanek hakata peakorraldajaks. See on ühiskondlik töö, palgatöö on endiselt Milkos.

Küsimusele, millal võib Annicheni näha orienteerumise juhina, vastab ta, et praegu pole selleks mingit võimalust, võibolla siis, kui lapsed on suured.

1995. a. suvel Rootsi MM-koondise katsevõistlustel oli AK kontrolljooksjaks. Tema nn. tervisesportlase-aeg oli piisav, et tagada keskmise koht finaalis. AK maratoni-rekord on 2,5 tundi.

Ajakirjast Sogsport

IOFi seminar Tallinnas

Tänava suvel aitas EOL kaasa Rahvusvahelise Orienteerumiiliidi (IOF) ratsastooliorienteerumise seminar korraldamisele Tallinnas. Seminari teiseks korraldajaks oli Eesti Invaspordi Liit, kes tagas ka 12-15 osavõtjat.

Ratsastooliorienteerumine (*Trail-O*) on täiesti iseseisev orienteerumisala, mis on võibolla kõige lähemal märkeorienteerumisele, kuid sellest siiski põhjalikult erinevate reeglitega.

IOF näeks meelsasti kõiki oma liikmesmaid ka seda ala toetmas. Eesti oludes siiski regulaarset kalenderplaani kokku ei saaks - ei jätkuks raha ega ka osavõtjaid. Kel siiski huvi ja vajadus, võib pöörduda EOL kontori poole (Regati 1-380, Tallinn EE0019), seal on vastavad juhendmaterjalid olemas.

IOFi ja EOL koostöö on pärast meie astumist IOFi olnud väga tihe. Mullu korraldasime 2 IOFi komisjoni - tehniline ja arenduskomisjoni koosolekud, tänava MK-etapi suundusutamises ja invaspordiseminari, 1998. aastaks on meile planeeritud MK-etapp orienteerumisjooksus.

Muude firmade tippvõistlustest toimusid tänava Eestis Rahvusvahelise Koolispordiliidi MM-võistlused (korraldas OK Kobras) ja Euroopa Metsatöötajate Liidu meistrivõistlused (korraldas Rakvere OK).

MATI POOM

Balti kõrgkoolide meistrivõistlused

23.-24. septembril toimusid Unikülas ja Vooremäl 34ndad Balti kõrgkoolide meistrivõistlused. See on üks vanemaid orienteerumistraditsioone Baltimaades ning vaatamata rasketele aegadele tahetakse seda jätkata. Korraldajaks oli seekord Tartu Ülikooli spordiklubi. Osa võttis 10 kõrgkooli, aga ainult 5 nendest suutis välja panna täisvõistkonna. Traditsioonide järgi aga eelistatakse võistkondlikus arvestuses täielikult komplektitud võistkondi. Teatemeeskondi kogunes siiski üsna soliidne arv - 15.

Tavarajal võidutsesid lõunanaabrid: meestest võitis Janis Ozolins Läti Spordiakadeemiat, naistest Dalia Užkurelyte Vilniuse Tehnikaülikoolist. Paremad eestlased: 2. Maret Vaher, 4. Minija Pääslane (mõlemad Tartu Ülikool), 5. Edith Madalik, 7. Kerti Rebane, (mõlemad Tallinna Tehnikaülikool), 9. Triin Vask (Tartu Ülikool). Meestest oli esikümnes ainsa eestlasena Lauri Beilmann (Tallinna Tehnikaülikool, 10. koht).

Teatepäev kuulus eestlastele. Meestest võitis Tallinna Tehnikaülikool, võistkonna koosseisus olid Lauri Beilmann, Erkki Aadli ja Anti Anton. Järgnesid Vilniuse Pedagoogikaülikool ja Leedu Ülikool. Naistest sai esikoha Tartu Ülikool - Triin Vask, Minija Pääslane ja Maret Vaher. Teine oli Läti Ülikool, kolmas Riia Tehnikaülikool.

Võistkondliku võidu pälvis Tallinna Tehnikaülikool. Teine oli Tartu Ülikool, kolmas Läti Ülikool.

MILVI KIVISTIK

Vita brevis

Björn Kjellström
(1910 - 1995)

26.augustil 1995 suri Stockholmis Björn Kjellström, mees, kes asutas firma, mis hiljem sai maailmas tuntuks SILVA nime all. Björn Kjellström on olnud nii Rootsikui USA Orienteerumiiliidi loojaid ning tegutsenud ka mõlema organisatsiooni juhtorganites. Ta oli IOFi arengukomisjoni liige.

Tema raamatud "The Sport of Orienteering" (1948 koos S. Hedenströminga) ja "Be Expert with Map and Compass" (1955, läbimüük üle miljonit eksemplari!), kuuluvad orienteeringkirjanduse klassikasse.

1981.a. tema 80nda sünnipäeva puhul anti talle IOFi pronks-aumärk, 1990.a. hõbe-aumärk.

Ede Ümariku *come back* Eesti tavaraja meistrivõistlustel Holstres.
Praegu on Ede pühendunud õpingutele, ta on Põlumajandusülikooli magistrant.

Kodutöö Kas tunned kaardimärke?

1. Joonista peast nii mitu kaardimärki, kui järjest meelde tuleb. Mitu said? (Jäta see arv meelete)
2. Joonista peast kõik liikumisteed hõlbustavad joon-orientiirid, mida tead. Kontrolli kataloogi järgi.
3. Joonista peast kõik läbitavust mõjustavad kaardimärgid, mida tead. Kontrolli kataloogi järgi.
4. Joonista peast kõik ehitistega seotud kaardimärgid, mida tead. Kontrolli kataloogi järgi.
5. Joonista peast kõik kive tähistavad kaardimärgid, mida tead. Kontrolli kataloogi järgi.
6. Nüüd võta pruun pliats ja joonista kõik reljeefiga seotud kaardimärgid, mida tead. Kontrolli kataloogi järgi.
7. Võta sinine pliatis ja joonista kõik kaardimärgid, mis tähistavad vekogusid. Kontrolli kataloogi järgi.
8. Nüüd võta uus puhas paber ja joonista veel kord peast nii palju kaardimärke, kui järjest meelde tuleb. Palju nüüd said?

Ökonomosest jooksust

Mida tähendab jooksu ökonomiatus?

Enamiku loomade liigutused on väga sujuvad ja efektiivsed, nad on hästi treenitud. Erinevalt loomadest ei ole inimestel reeglina vaja rakendada kehalisi võimeid ellujäämiseks, seetõttu on jõu, kiiruse ja vastupidavuse varieeruvus inimeste hulgas on suurem kui teiste loomade puhul. Meie, inimesed, oleme aastatuhandete jooksul kaotanud osa oma loomulikust kehalisest andekusest. Tipp-sport on areen, kus püüdlemine läheneda kehaliste võimete füsioloogilisele piirile. Üheks oluliseks teguriks on siinjuures lihastöö efektiivsus, liigutuste ökonomia.

Viimane MM näitas väga selgesti meie spordialal valitsevaid tendentse: suurte vigade jaoks kohta ei ole ja medalid saavad endale väga kiired jooksjad. Eriti siis, kui võistlus toimub nn. kontinentaalsel maastikutüübil. Enamik selle aasta MMi tippnimesid on näidanud väga häid tulemusi nii murdmaa-, maantee- kui staadionijooksus.

On vaja palju talenti ja treeningut, et saavutada tipp-tulemust spordis. Kuid treenitus üks ei suuda seletada jooksuvõimete erinevusi. Näiteks jooksuvõime treenääril ei seostu jooksuvõimega metsas. Tippjooksjatel on "mootor" vägagi ühesuguse võimsusega, kuid erinev võib olla jooksu ökonomiatus. Sellest tulenevadki erinevused metsajooksu kiiruses.

Vaatlustest

Olemasoleva energia efektivne ärakasutamine on hea esinemise eelduseks igal vastupidavusalal. Metsajooksu puhul võib seda defiineerida kui kombinatsiooni järgmistest elementidest:

- * keha väheni liikumine ülesalla ja külgedele;
- * äratõuke kontakt peaks algama keha all (raskuskeskmel all) ilma sammu aeglustamata;
- * psühholoogilised faktorid nagu motivatsioon/tahe, takatika, julgus.
- * Jooksuökonomiat on tavapäraselt mõõdetud hapaniktarbimise, metaboolsete parameetrite (näiteks vere lakkadisisaldus) või südame lõögisagedusega. Hiljuti on avaldatud mõned otseste lihastegevuse mõõtmise tulemused.*

Inimkeha on keerukas mehhanism, mis võib moondada edasiliikumiseks 10-20 % toodetavast keemilisest energiast. Suurem osa energiast läheb alati soojuseks. Väljaspoolt on väga raske näha, kui ökonomiine on jooksu tegelikult. Kogenud treenerid on püüdnud jooksu ökonomiat hinnata välise pildi järgi, kuid ei ole leidnud peaegu mingit seost jooksustiili ja tegeliku energiakulu vahel.

Tõenäoliselt on jooksu ökonomiatus seotud mõnede antropomeetriliste faktoritega, teisisõnu kaasasündinud omadustega. Väikesi edusamme jooksustiili alal

saab aga alati teha. Heaks näiteks on Lasse Viren, neljakordne olümpiavoitja.

esmalt oma (oma õpilase) jooksu järgmiselt:

- * mida annab teha, et jooksu ökonomsemaks muuta?
- * missugune treening aitaks asja parandada?
- * kui suurt muutust jooksu ökonomikas on oodata õige treeninguga?
- * kas see treening on võistluskalendrit arvestades üldplaanis sobiv?
- * kas on vaja spetsiaalselt arendada mõnd nõrka lihasgruppi?

Ole valmis muutusteks, kuid ära unusta pikajalise igapäevase raske treeningu tähtsust.

Kui ennemuiste kilpkonn kaotas võidujoosus jänesele, tuli ta sellisele järeldusele: minu aerodünaamikaga on kõik korras, niisiis on viga minu jooksu ökeri vomsuses. Rohkem sirutusi ja massaaži!

* Havas E., Kärkkäinen O.P. The effects of running speed and surface on muscle activity - a field study in orienteering. - XV Congress Int Society Biomechanics. Iväskylä, 1995

Jensen K., Kärkkäinen O.-P., Madsen K. Field measurements of oxygen uptake in elite orientees during cross-country running using telemetry. - Scand J Med Sci Sports, 1994, 4.

OLLI-PEKKA KÄRKKÄINEN, EINO HAVAS
Orienteering World, 1995, 5

Edukuse kontseptsioon

määräda optimaalset treeningu ja puhkuse vahekorda.

* Kiire arstiabi peaks olema alati kättesaadav.

* Vajadusel peaksid olema kättesaadavad ka psühholoog, dietoloog ja spetsialist karjääri (õpingute) planeerimise alal.

* Treeningusüsteemis olgu sees ka arvepidamine tehtud töö kohta, üksikute treeningutetappide (liikide) arvestus ning testid, mille alusel planeeritakse edasist tegevust.

* Sportlased peaksid tundma treeningu põhiprintsiipe ning oskama analüüsida treeningu ja võistluste tulemusi. Neile tuleb anda võimalus seda õppida.

* Treeningusüsteem peaks

treenijad peavad saama võimaluse omandada teadmisi ja uusi ideid erinevatel tasanditel.

* Spetsiaalne treening noortele peab samuti kuulumata sümbole.

* Süsteemi üheks eesmärgiks peab olema kodustatud treeningutingimuste loomine.

* Oluline on saada rahvusvaheliste võistluste kogemusi paljudel erinevatel maastikutüüpidel.

* Meeskonnatöö töstab motiveeritust. Suurema hulgaga sportlaste hõlmamine tösisesse treeningusse töstab taset ja loob tugevama rahvusmeeskonna.

OLLI-PEKKA KÄRKKÄINEN
Ajakirjast

Tähelepanu, talvekoondis!

Taval on tulekul, viimane aeg on kooskõlastada tegevust ja teha konkreetsete plaanid talveks.

Kõik need, kes peavad silmas osavõttu juunioride MM-võistlustest Slovakkias või täiskasvanute MM-võistlustest Lillehammeris, palun **võtta ühendus Mati Ojanduga**. Aadress: OK Võru, Jüri 31, EE2710 Võru. Tel. (241) 21546.

Kontakti soovitakse luua ka nendega, kes võib-olla tänavatulvisele MMile pääsu liiga pretensioonikaks peavad, aga on huvitatud tösisest treeningust sportlike tulemuste nimel.

MATI OJANDU
Talvekoondise treener

